

Socialtjänstförvaltningen

KANSLIÄVDELNINGEN

Handläggare: Mats Floderus

Tfn: 508 25 026

TJÄNSTEUTLÅTANDE SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2005-03-08

2005-03-15
DNR 106-73/2005

Till
Socialtjänstnämnden

Remiss från kommunstyrelsen angående bidrag till utomstående organisation, Frälsningsarméns Verkstad

3 bilagor

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Frälsningsarméns ansökan till Östermalms stadsdelsnämnd om bidrag till Frälsningsarméns verkstad i Hjorthagen till SotN och SLK för synpunkter senast den 31 mars 2005.

Frälsningsarmén driver en snickeriverkstad i Hjorthagen för drygt 30 män med arbetshandikapp varav många är missbruksrelaterade. Drygt 60% av männen är stockholmare. För de allra flesta är det inte troligt att de skulle kunna få arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Verksamheten fyller därför en viktig funktion. Verksamheten finansieras genom intäkter av försäljning, ”merkostnadsersättning” per arbetad timme från Samhall, kommunbidrag för de arbetande samt kostnadstäckningsbidrag från Frälsningsarmén. För att uppnå en budget i någorlunda balans krävs att placerande kommuner/stadsdelsnämnder betalar en årlig avgift på 100 tkr. Frälsningsarmén har från flera stadsdelsförvaltningar och länskommuner fått avslag på sina ansökningar vilket innebär att endast cirka 20 % av placerande myndigheter betalar den avgift Frälsningsarmén har begärt.

Östermalms stadsdelsnämnd har beslutat att bevilja 100 tkr av de 500 tkr som Frälsningsarmén hade ansökt om. Därutöver har stadsdelnämnden begärt att kommunstyrelsen ska pröva möjligheten att för stadens räkning bidra till verksamheten.

Erfarenheten har visat att de män som sysselsätts i verkstaden har mycket svårt att finna alternativt arbete eller annan meningsfull sysselsättning. Om de inte arbetade i verkstaden är sannolikheten hög att detta skulle innebära ökade samhällskostnader i form av sjukvård, socialtjänst och missbruksvård.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom socialtjänstförvaltningens kansliavdelning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat Frälsningsarméns ansökan till Östermalms stadsdelsnämnd om bidrag till deras verkstad i Hjorthagen till SotN och SLK för synpunkter senast den 31 mars 2005.

Frälsningsarméns har hos Östermalms stadsdelsnämnd ansökt om 500 tkr i verksamhetsstöd till verkstaden i Hjorthagen. Beloppet grundar sig på att stadsdelsförvaltningen har fem personer verksamma i verkstaden och som dessutom bor i Frälsningsarméns intilliggande inackorderingshem. Utöver dessa fem arbetar ytterligare fyra män från Östermalm i verkstaden.

Östermalms stadsdelsnämnd beslöt att för 2005 bevilja 100 tkr och att detta bidrag skulle trappas ned till 75 tkr för 2006, 50 tkr för 2007, 25 tkr för 2008 och att därefter upphöra ”om inte andra skäl än de nuvarande anförs som underlag för ansökan”. Därutöver beslöts att ”hos kommunstyrelsen pröva möjligheten att för stadens räkning bidra till den verksamhet som bedrivs vid Frälsningsarméns verkstad i Hjorthagen.”

Tjänsteutlåtande och protokollsutdrag **bilaga 1 och 2.**

VERKSAMHETSBESKRIVNING

Syfte /Målgrupp

Verksamheten syftar till att bereda arbetshandikappade män ett meningsfullt arbete i Frälsningsarméns snickeriverkstad i Hjorthagen. De mest förekommande arbetshandikappen är drog- och/eller psykiska problem.

Kort historik

I enlighet med Frälsningsarméns grundare William Booth's tankar om hjälp till självhjälp genom eget arbete öppnade Frälsningsarmén sin första vedgård i Stockholm 1891. Arbetslösa och frigivna fångar kunde med såg och yxa därigenom tjäna ihop till sitt eget uppehälle.

1917 etablerade sig Frälsningsarmén i Hjorthagen. År 1938 byggdes ett arbets- och skyddshem för frigivna fångar som fick namnet Industrihemmet.

Det som på 1960-talet varit en sammanhållen enhet med boende på Industrihemmet och arbete på verkstaden har förändrats med tiden.

På 1970 och 1980-talen skulle så många som möjligt ut i eget boende och lönerna för de som arbetade på verkstaden skulle marknadsanpassas. Denna förändring blev en tung börda för Frälsningsarmén att bära ensam och statliga Samhall kom med i bilden och Frälsningsarméns Verkstad blev en fristående enhet.

Verksamheten idag

Idag är 34 arbetshandikappade män inskrivna i snickeriverkstaden. De arbetar med tillverkning av produkter i furu t.ex. barnmöbler, furubänkar, delar till hyllserie, vikskärmar och anslagstavlor. Produktionen är anpassad till de anställdas förutsättningar, men i övrigt helt affärsmässig. Tidigare, fram till 1990, bodde alla som arbetade i verkstaden i det intilliggande inackorderingshemmet, som också drivs av Frälsningsarmén. Idag är en betydligt mindre andel inskrivna på inackorderingshemmet. Fyra personer från Frälsningsarmén har arbetsledande uppgifter (från början var det 10 personer). Det finns tillgång till sjuksköterska och läkare.

Anställda arbetshandikappade

Av de idag 34 inskrivna männen är 19 från Stockholms stad fördelade på sex stadsdelar. De övriga kommer från Stockholms län. Det är en viss omsättning på de inskrivna beroende på att några beviljas sjukbidrag, ålders- eller förtidspension, får andra sysselsättningar, några avlider, andra har genom återfall i missbruk och därmed tvingas avbryta sina anställningar. I genomsnitt är 22 närvarande per arbetsdag (uppgift från 2003). Några är långtidssjukskrivna. Verkstaden är en viktig del av Frälsningsarméns vårdkedja.

Ekonomi

Förutom intäkter av försäljning får Frälsningsarmén enligt avtal en ”merkostnadsersättning” per arbetad timme från Samhall. För 2004 är erhölet 6,67 mkr från Samhall.

De individrelaterade bidragen från kommuner och stadsdelsförvaltningar var 626 tkr för 2004. För att verksamheten ska uppvisa nollresultat krävs att stadsdelsnämnder/ hemkommuner betalar 100 tkr per anställd och år.

Flera stadsdelsnämnder/kommuner har avslagit Frälsningsarméns begäran om 100 tkr per år och anställd. De enda som betalar fullt är Lidingö stad (4 inskrivna) och Haninge (1 inskriven).

För att säkra driften har Frälsningsarmén gått in med kostnadstäckning med 5,4 mkr för 2004. Motsvarande täckningsbidrag för 2003 var 1,6 mkr och beräknas för 2005 bli 2,7 mkr.

De som arbetar i verkstaden har månadslön på cirka 16 000 kr brutto.

Budget 2003, utfall 2003, budget 2004, prognos 2004 och budget 2005 återfinns i **bilaga 3**. Frälsningsarmén har därefter skickat in resultat- och balansräkning för 2004. Resultatet blev sämre än prognosen och kostnadstäckningsbidraget för Frälsningsarmén blev så stort som 5,4 mkr. En delförklaring till det stora underskottet är de extraordinära kostnader under 2004 på 1,5 mkr för reparationer och ökade el-kostnader p.g.a. av en brand i verkstaden året innan. Reparationerna har också inneburit att verkstaden ej kunnat utnyttjas med full kapacitet.

Frälsningsarmén har vidtagit olika åtgärder för att minska kostnaderna.

F.n. underhandlar Frälsningsarmén om en stor order, som om den erhålls innebär att intäkterna för 2005 väsentligt kommer att överstiga 2004 års intäkter.

Om intäkterna inte ökar kommer Frälsningsarmén att lägga ned verksamheten.

Socialtjänstförvaltningens synpunkter

Den verksamhet som bedrivs vid Frälsningsarméns verkstad i Hjorthagen är viktig för de män som där förtjänar sitt uppehälle. Det är positivt att arbetshandikappade män bereds möjlighet till ett meningsfullt arbete och till egen försörjning. För de allra flesta är det inte troligt att de skulle kunna få arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Det är vidare ett högst rimligt antagande att samhällets kostnader i form av sjukvård, socialtjänst och missbruksvård skulle öka för de män som idag bereds daglig sysselsättning i verkstaden om de inte längre kunde vara kvar i verksamheten.

Frälsningsarmén uppger att de inte kan fortsätta att täcka de underskott som uppstår i verksamheten. Som beskrivs ovan förefaller förutsättningarna dock vara något bättre 2005 än 2004. Om alla stadsdelsnämnder och andra kommuner hade beviljat 100 tkr per arbetstagare och år så skulle för 2004

ändå ett underskott ha uppstått p.g.a. reparationskostnader och produktionsbortfall.

De berörda stadsdelsnämnderna har enligt Socialtjänstlagen ett långtgående ansvar för personer boende inom stadsdelen bl.a. när det gäller människor med missbruksproblem och med olika funktionshinder. Av det följer att det i första hand är stadsdelsnämnderna som ska svara för att den typ av insatser som Frälsningsarmén erbjuder i sin verkstad ska komma målgruppen tillgodo.

Socialtjänstförvaltningen anser att det skulle vara olyckligt om verkstaden inte skulle kunna fortsätta att bedriva sin produktion. Förvaltningen anser att Stockholms stad bör överväga att medverka till att säkra driften. Detta skulle vara möjligt genom att staden centralt beviljar ett generellt bidrag som en ekonomisk grundläggande finansiering. Utöver detta borde placerande stadsdelsförvaltningar betala en avgift för sina invånare. Stadens ekonomiska åtagande skulle självfallet enbart omfatta personer från Stockholms stad. Om det fanns ett sådant grundbidrag skulle stadsdelsförvaltningarnas avgifter kunna sänkas.

Liknande modeller har tidigare tillämpats i sysselsättningsskapande verksamheter för prioriterade grupper. Finansieringen har då skett över socialtjänstnämndens anslag till utomstående organisationer. I nuläget finns dock inga möjligheter inom socialtjänstnämndens budgetram att täcka kostnader av detta slag.

Bilagor:

1. Tjänsteutlåtande från Östermalms stadsdelsförvaltning, 2004-11-08
2. Protokollsutdrag från Östermalms stadsdelsnämnd, 2004-11-18.
3. Budgetförslag 2005, budget 2003, utfall 2003, budget 2004, prognos 2004 för Frälsningsarméns verkstäder.